

Ondřej Nekola: Jazyková politika španělského státu

(Oponentský posudek diplomové práce)

Diplomant si zvolil aktuální a žhavé téma, zajímavé jak z hlediska jazykového, tak z hlediska sociologického a politologického. Jazyková pluralita současného Španělska je pozoruhodná a pozoruhodná je i lehkost, s jakou jsou nacionalisticky nebo i regionalisticky založení buditelé schopni překonávat (přehlížet?) historicky vzniklý stav sociální diglosie v daných oblastech, když bez ohledu na funkce spisovného jazyka požadují, aby jejich regionální varianty byly uznávány za jazyky plně rovnoprávné jazykům národním (Valencijsko, Aragonie, Asturie, Andalu-sie).

Autor zaměřuje pozornost právě na jazyky národní, pro něž tato výtka ovšem neplatí (katalánštinu, baskičtinu a galicijštinu) a rozbořem jejich jazykové situace a jazykové politiky příslušných autonomních vlád dospívá k závěru, že jejich postavení není stejné.

Obecný rámec práce tvoří výklad o jazykové politice a jejích prostředcích, charakteristika jazykové situace ve Španělsku a historie zkoumaných oblastí. Správně je zde postizen rozdíl mezi bilingvismem a sociálně chápanou diglosií (v duchu J. Fishmana) a zdařilá je aplikace těchto pojmů na sociolingvistickou situaci sledovaných autonomních oblastí. Diplomant plasticky postihl vznik a vývoj politické a kulturní hegemonie Kastilie, přináší řadu zajímavých údajů (první gramatiky jednotlivých hispánských jazyků, založení jazykových akademií, historické a kulturní poznatky o jednotlivých minoritních oblastech i jejich jazycích apod.) Uváděny jsou i údaje vysloveně politické povahy: politické strany a jejich volební výsledky, cenné jsou však zejména údaje o vztahu legislativy k jazyku/jazykům od 18. století.

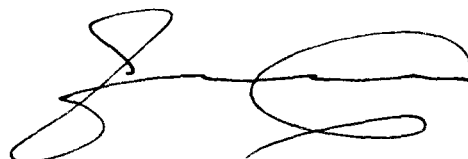
Ondřej Nekola uchopil jazykovou problematiku Španělska a její vývoj osobitým způsobem a s hloubkou záběru, která nemá mezi diplomovými pracemi obdoby. Systematickým zkoumáním pramenů dospěl k údajům, o nichž se běžně nevědělo (např. postoj k jazyku/jazykům ze strany vlády Druhé republiky), velmi přesvědčivá je úvaha o neřešitelnosti terminologického sporu o španělštinu/kastilštinu, výborně je zde zachycen obsah diskusí i argumenty obou stran, záslužně je rozkryt politický dosah těchto názvů v ústavě. Autor je zevrubně informován o jazykové politice jednotlivých autonomních vlád i o sporech a nacionalisticky motivovaných přehmatech, správně zhodnotil postavení valencijštiny i politickou motivaci zápasu o ni.

Tato obsahově pozoruhodná práce, soustředující fakta, k nimž je sice možno se dostat, nikoli však v takto ucelené a srovnatelné podobě, je podle mého názoru výborným uchopením dané problematiky. Dojem z ní poněkud snižuje nepozorná grafika a místy evidentní stylistická neobratnost v češtině (autor zřejmě už neměl čas kriticky si práci před odevzdáním přečíst). Pro mě osobně však bylo čtení práce informačním obohacením a soudím, že je to práce hodnotná, i když není striktně

lingvistické povahy. Závěry, srovnávající sociolingvistickou situaci a jazykovou politiku ve zkoumaných regionech, vystihují podstatné rozdíly mezi těmito oblastmi a odhalují přeceňování regionálních specifik (valencijština). Celá práce pak plasticky a zdařile charakterizuje jazykovou problematiku současného Španělska.

Mám za to, že je to práce obsahově kvalitní a plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 25. 5. 2007

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.

Několik námětů k obhajobě:

1. Obyvatelé Baleár jsou opravdu toho názoru, že mluví kastilsky? (44)
2. Jsou obyvatelé Kastilie a Aragonie skutečně dva národy? (47)
3. Jak se stavíte k pojmu španělský národ?
4. Víte něco o okolnostech vzniku nového *statutu katalánské autonomie*?